

Fylkesmannen i Trøndelag
Trööndelagen fylhkenålma

AVINOR AS
Postboks 150
2061 GARDERMOEN

Steinkjer, 22. januar 2018

Deres ref.:
Sonja Englund

Vår ref.(bes oppgitt ved svar):
2018/2838
Saksbehandler:
Elise Hermo Rusti

Revisjonsrapport: Revisjon ved Trondheim lufthavn Værnes Kontrollnummer: 2017.005.R.FMNT

Kontaktpersoner ved revisjonen

Fra virksomheten:
Sonja Englund

Fra Fylkesmannen i Nord-Trøndelag:
Elise Hermo Rusti

Andre deltagere fra Fylkesmannen i Nord-Trøndelag:
May Brit Myrholt Gorseth

Resultater fra revisjon

Denne rapporten omhandler resultatet fra revisjon ved Trondheim lufthavn Værnes desember 2017. Rapporten er å anse som endelig dersom vi ikke får tilbakemelding om faktiske feil innen to uker etter at rapporten er mottatt.

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag avdekket 4 avvik og ga 1 anmerkning(er) under revisjonen.

Avvik:

- Virksomhetens risikovurdering har mangler
- Det har ikke blitt rapportert avvik på hendelser som har ført eller kan føre til fare for forurensning
- Virksomheten har ikke konkrete anleggsspesifikke miljømål for ytre miljø
- Virksomheten har mangelfull merking og lagring av avfall og farlig avfall

Anmerkninger:

- Virksomheten har et forbedringspotensiale når det gjelder gjennomgang med ansatte

Postadresse:
Postboks 2600
7734 Steinkjer
fmltpost@fylkesmannen.no

Besøksadresse:
Steinkjer: Strandveien 38
Trondheim: Prinsensgt 1
www.fylkesmannen.no/trondelag

Telefon:
74 16 80 00
Org.nr.:
974 764 350

Saksbehandler:
Elise Hermo Rusti
Telefon:
+ 47 74168071

Avvik og anmerkninger er nærmere beskrevet fra side 4 og utover i rapporten.

Oppfølgingen etter revisjonen er nærmere beskrevet på side 3.

Elektronisk dokumentert godkjenning, uten underskrift

22. januar 2018	Elise Hermo Rusti	Marit Lorvik
dato	kontrollør	seksjonsleder

Fylkesmannen i Trøndelag

Kopi av rapporten sendes til:

- Stjørdal kommune

1. Informasjon om den kontrollerte virksomheten

Ansvarlig enhet

Navn: AVINOR AS	
Organisasjonsnr.: 985198292	Eies av:
Bransjenr. (NACE-kode): 52.230 - Andre tjenester tilknyttet lufttransport	

Kontrollert enhet

Navn: Trondheim lufthavn Værnes	Anleggsnr.: 1714.0094.01
Kommune: Stjørdal	Fylke: Trøndelag
Anleggsaktivitet: Flyplasser	
Tillatelse gitt: 16.06.2006, 05.09.2013	Sist endret:

2. Bakgrunn for revisjonen

Revisjonen ble gjennomført for å kontrollere om gjeldende krav fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven overholdes. Revisjonen er en del av Fylkesmannens risikobaserte industritilsyn for i år.

Revisjonstema

- Internkontroll
- Avfall
- Utslipp til vann

Rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under revisjonen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner

Avvik: Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Anmerkning: Et forhold som tilsynsetatene mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Andre forhold: Saker som framkom under revisjonen og som det kan være nyttig for virksomheten og saksbehandlere å kjenne til. Her kan også inngå kommentarer til tema som ble tatt opp under revisjonen, men der det ikke ble gitt avvik eller anmerkninger.

3. Oppfølging etter revisjonen

Trondheim lufthavn Værnes plikter snarest å rette opp de avvik som er beskrevet i denne rapporten. For at Fylkesmannen skal kunne avslutte saken, må Avinor innen **15. april 2018** sende en skriftlig redegjørelse som viser hvordan avvik er rettet. Vi ber om at dere stiler svarbrevet eller e-post (fmlpost@fylkesmannen.no) til Fylkesmannen i Trøndelag.

Fylkesmannen forutsetter at forholdene rettes opp slik at virksomheten drives i samsvar med krav fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven.

4. Vedtak om gebyr

Vi viser til varsel og informasjon om gebyrplikt som ble gitt til virksomheten den 2. november 2017. Virksomheter skal betale gebyr for kontroll utført av Fylkesmannen i samsvar med § 39-3 i forurensningsforskriften. Gebyret skal dekke kostnader med forberedelser, gjennomføring og oppfølging av kontrollen. Gebyrsatser for kontroll av virksomheter etter forurensningsloven er fastsatt i forurensningsforskriften §§ 39-7 og 39-8.

På bakgrunn av medgått og forventet ressursbruk vil Trondheim lufthavn Værnes bli ilagt et gebyr på kr 64 900,- for revisjonen, jf. forurensningsforskriften §§ 39-7 og 39-8. Dette tilsvarer gebyrsats 4 for flerdagstilsyn. Virksomheten vil få tilsendt en faktura fra Miljødirektoratet for innbetaling til statskassen. Vi viser forøvrig til forurensningsforskriftens kapittel 39 for ytterligere informasjon om innkreving av gebyr til statskassen.

Klageadgang

Vedtaket om gebyr kan påklages til Miljødirektoratet, jf. § 28 i forvaltningsloven. Eventuell klage bør være skriftlig begrunnet og adressert til Miljødirektoratet, men sendes via Fylkesmannen Trøndelag. Fylkesmannen vil vurdere endring av vedtaket eller sende saken videre til Miljødirektoratet for endelig vedtak. En eventuell klage vil ikke få oppsettende virkning, og gebyret som er fastsett ovenfor må betales inn. Dersom Miljødirektoratet tar klagen til følge, vil for mye innbetalt beløp bli refundert.

5. Offentlighet i forvaltningen

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via postjournalen til Fylkesmannen i Trøndelag (jf. offentleglova).

6. Avvik

Vi fant følgende avvik under revisjonen:

Avvik 1

Virksomhetens risikovurdering har mangler

Avvik fra:

Utslippstillatelsen vilkår 9.2

Internkontrollforskriften § 5 andre ledd nr. 6 og tredje ledd

Kommentarer:

Bedriften plikter å etablere internkontroll for sin virksomhet i henhold til gjeldende forskrift om dette (internkontrollforskriften), jf. utslippstillatelsen vilkår 9.2. Her står det at «Avinor skal kartlegge den risiko som virksomheten innebærer for det ytre miljø og utarbeide planer og tiltak for å redusere risikoforholdene.»

I internkontrollforskriften § 5 andre ledd nr. 6 står det at «virksomheten skal kartlegge farer og problemer og på denne bakgrunn vurdere risiko, samt utarbeide tilhørende planer og tiltak for å redusere risikoforholdene.» Dette skal dokumenteres skriftlig.

Internkontrollen skal dokumenteres i den form og det omfang som er nødvendig på bakgrunn av virksomhetens art, aktiviteter, risikoforhold og størrelse, jf. internkontrollforskriften § 5 tredje ledd.

Avviket bygger på følgende observasjoner og dokumentasjon beskrevet i internkontrollen og intervju:

- Det forelå ingen nedskrevne beskrivelser av akseptkriterier. Hva som anses som akseptabel risiko for ytre miljø var ukjent for ansatte.
- Handlingsplan med forslag til tiltak og frister er ikke beskrevet for alle aktivitetene.
- Ikke alle potensielle kilder som kan medføre fare for forurensning til ytre miljø er vurdert i virksomhetens dokumenterte risikovurdering. Under revisjonen ble det beskrevet og observert aktiviteter som ikke gjenfinnes i virksomhetens risikovurdering. Dette var:
 - Lagring og merking av avfall og farlig avfall
 - Sortering av avfall
 - Feil ved vannmengdemåleren
 - Overløp
 - Konsekvensen/påvirkning av utslipp til kommunalt renseanlegg

Avvik 2

Det har ikke blitt rapportert avvik på hendelser som har ført eller kan føre til fare for forurensning

Avvik fra:

Utslippstillatelsen vilkår 9.2

Internkontrollforskriften § 5 andre ledd nr. 7

Kommentarer:

Bedriften plikter å etablere internkontroll for sin virksomhet i henhold til gjeldende forskrift om dette (internkontrollforskriften), jf. utslippstillatelsen vilkår 9.2. I internkontrollforskriften § 5 andre ledd nr. 7 står det at «virksomheten skal iverksette rutiner for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelser av krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen.» Dette skal dokumenteres skriftlig.

Avviket bygger på følgende observasjoner og dokumentasjon beskrevet i internkontrollen og intervju:

- Forhold som ikke har blitt avviksregistrert:
 - Værnes har både i 2016 og 2017 varslet brudd på utslippstillatelsen ved overforbruk av glykol
 - I dokumentet «Miljøstyringens lokale ABS, fane Miljørisikoanalyse» står det at siste resultat var noe over grenseverdi for oljeutskiller i driftsbygg
 - I dokumentet «Miljøovervåking 2016/2017» står det at avløpsvannet fra brannøvingfeltet ligger tidvis over grenseverdiene for påslipp til kommunalt nett.

Avvik 3

Virksomheten har ikke konkrete anleggsspesifikke miljømål for ytre miljø

Avvik fra:

Utslippstillatelsen vilkår 9.2

Internkontrollforskriften § 5 andre ledd nr. 4 og tredje ledd

Kommentarer:

Bedriften plikter å etablere internkontroll for sin virksomhet i henhold til gjeldende forskrift om dette (internkontrollforskriften), jf. utslippstillatelsen vilkår 9.2. I internkontrollforskriften § 5 andre ledd nr. 7 står det at «virksomheten skal iverksette rutiner for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelser av krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen.» Dette skal dokumenteres skriftlig.

Virksomhetens mål skal dokumenteres i den form og det omfang som er nødvendig og på bakgrunn av virksomhetens art, aktiviteter, risikoforhold og størrelse, jf. internkontrollforskriften § 5 tredje ledd.

Virksomheten har presentert Avinor (konsernet) sin overordnede miljøstrategi for 2016-2020. Denne inneholder mål om kjemikalieforbruk - utslipp til vann og grunn, transport og klima, fly- og helikopterstøy, energi, innkjøp, bygg- og anleggsprosjekter, naturmiljø, avfall og lokal miljøstyring.

Avviket bygger på følgende observasjoner og dokumentasjon beskrevet i internkontrollen og intervju:

- Det har ikke blitt laget anleggsspesifikke konkrete miljømål for alle faktorer som kan påvirke det ytre miljø. Eksempler på slike faktorer kan være avfallsmengder, avfallssortering, utslipp til grunn, utslipp til vann (herunder elv og sjø), kjemikalieforbruk, konsentrasjoner av glykol og formiat i vannprøver og KOF, TOC og tungmetaller i vannprøver
- For å kunne følge opp målene og se om disse nås anbefaler vi at målene, der det er mulig, tallfestes.

Avvik 4

Virksomheten har mangelfull merking og lagring av avfall og farlig avfall

Avvik fra:

Utslippstillatelsen vilkår 8.1 og 8.2

Avfallsforskriften § 11-5

Kommentarer:

I henhold til avfallsforskriften § 11-5 skal farlig avfall tas hånd om på en forsvarlig måte. Videre står det at farlig avfall ikke skal blandes sammen med annet avfall. Ulike typer farlig avfall skal ikke sammenblandes dersom dette kan medføre fare for forurensning, eller skape problemer for den videre håndteringen av avfallet.

I følge utslippstillatelsen skal farlig avfall som lagres i påvente av levering/henting være merket slik at avfallet kan identifiseres, og skal sikres slik at lageret ikke fører til avrenning til grunnen overflatevann eller avløpsnett, jf. vilkår 8.1. I vilkår 8.2 står det at

alt avfall skal lagres på en slik måte at det ikke er skjemmende eller fører til fare for lukt, avrenning eller annen forurensning.

Avviket bygger på følgende observasjoner:

- Under kontrollen kom det fram at virksomheten ikke har merket beholderen for batteri. Dette har ført til at et batteri var lagret på feil plass rett på bakken
- Beholder med beslaglagt alkohol var ikke merket
- Beholdere for matolje var ikke merket og var lagret med fare for avrenning
- For å unngå at farlig avfall og annet avfall blandes sammen må virksomheten merke de forskjellige avfallsfraksjonene.

Bilde 1 og 2: Mangelfull merking av batteribeholder og lagring av batteri
(Foto: Fylkesmannen i Nord-Trøndelag)

Bilde 3: Mangelfull merking av beholder for beslaglagt alkohol
(Foto: Fylkesmannen i Nord-Trøndelag)

Bilde 4: Lagring av matolje på lagerrom med sluk
(Foto: Fylkesmannen i Nord-Trøndelag)

7. Anmerkninger

Følgende forhold ble anmerket under revisjonen:

Anmerkning 1

Virksomheten har et forbedringspotensiale når det gjelder gjennomgang med ansatte

Kommentarer:

I internkontrollforskriften § 5 andre ledd nr. 2 står det følgende: «Virksomheten skal sørge for at arbeidstakerne har tilstrekkelig kunnskaper og ferdigheter i det systematiske helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet, herunder informasjon om endringer.»

Anmerkningen bygger på følgende observasjoner:

- Virksomheten gjennomfører i disse tider samtale med alle ansatte, der blant annet ytre miljø blir tatt opp. Slike samtaler bør gjentas med jevne mellomrom for å repetere, der det viktigste er gjennomgang av det som er relevant for hver enkelt sin arbeidshverdag
- Ikke alle ansatte var kjent med den skriftlige risikovurderingen
- De nedskrevne miljømålene var lite kjent blant ansatte
- I dokumentet «avvikskategorier» står det en generell definisjon for avvik, i tillegg til spesifikke definisjoner på for eksempel avfall og utslipp. Definisjonene på avvik var ikke kjent blant de ansatte
- Resultatet eller omfanget av avvik blir i liten grad gjennomgått med ansatte
- Ikke alle ansatte var kjent med vilkår i tillatelsen som kan være relevant for sin arbeidshverdag

8. Gjennomføring

Revisjonen omfattet følgende aktiviteter:

Formøte: 21.11.2017

Åpningsmøte: 05.12.2017

Intervju: 05.-06.12.2017, 13.12.2017

Verifisering (befaring) på anlegget: 05.-06.12.2017

Sluttmøte: 13.12.2017

Tabell 2 gir en oversikt over funksjonene til deltakerne i revisjonen

Tittel/funksjon	Formøte	Åpningsmøte	Intervju	Sluttmøte
Revisjonsleder	x	x	x	x
Revisor	x	x	x	x
Fungerende lufthavndirektør			x	x
Rådgiver	x	x		x
Mellomleder	x	x	x	x
Mellomleder utslipp	x	x	x	x
Mellomleder avfall	x		x	x
Operatør utslipp			x	
Operatør avfall		x	x	x

Fylkesmannens revisjonsgruppe bestod av:

Elise Hermo Rusti, revisjonsleder og May Brit Myrholt Gorseth, revisor

9. Dokumentunderlag

Lovgrunnlaget for revisjonen var:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) med underliggende forskrifter
- Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften)
- Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften)
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)
- Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven fra Fylkesmannen

10. Informasjon til virksomheten

Regelverk som det ble informert om:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven)
- Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven)
- Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften)
- Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften)
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)
- Veiviser til regelverk for virksomheter, www.regelhjelp.no